

Vattenfall AB

Staff Function Communications
Public & Regulatory Affairs Sweden
169 92 Stockholm

Regeringskansliet

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Cc: kn.e.remissvar@regeringskansliet.se
Cc: sandra.lennander@regeringskansliet.se
Cc: daniel.friberg@regeringskansliet.se

Datum:
2026-10-26

Kontakt: Jan-Olof Grannas
E-mail: jan-olof.grannas@vattenfall.com

Telefon: 070-5375155

Diarienummer: KN2026/01494

Remissvar avseende promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Vattenfall är ett ledande energiföretag på den europeiska marknaden som i mer än 100 år elektrifierat industrier, levererat energi till människors hem och moderniserat vårt sätt att leva genom innovation och samarbete. Vi arbetar för en framtid där det är möjligt för alla att leva fossilfritt och vi ser bortom vår egen bransch för att ta reda på var vi verkligen kan göra skillnad. Tillsammans med våra samarbetspartner tar vi på oss ansvaret för att hitta nya och hållbara sätt att elektrifiera transporter och industri. Vattenfall ägs av svenska staten.

Vattenfall tackar för möjligheten att lämna synpunkter på promemorian.

Vattenfall välkomnar förslaget till en moderniserad lag om energiplanering i kommuner och regioner. En planering som omfattar energi, effekt, flexibilitet, försörjningstrygghet och beredskap är viktig för att möjliggöra elektrifieringen och klimatomställningen. Vattenfall ser också positivt på att framtida energi- och effektbehov tydligare ska kopplas till fysisk planering och investeringar i energiinfrastruktur.

Vattenfall tillstyrker i huvudsak promemorians förslag. För att reformen ska få avsedd effekt vill vi särskilt framhålla behovet av en nära samordning mellan energiplanering, fysisk planering och nätutvecklingsplanering, enhetliga och användbara planeringsunderlag samt rimliga förutsättningar för genomförande. Energiplaneringen bör också tydligare bidra till att identifiera och realisera möjligheter att nyttiggöra överskottsvärme från energiintensiva verksamheter.

Energiplanering, nätutveckling och fysisk planering

Vattenfall anser att energiplaner och nätutvecklingsplaner bör vara ömsesidigt stödjande planeringsunderlag. Energiplanerna bör ge strukturerad information om kommunernas framtida utveckling och energi- och effektbehov, medan nätutvecklingsplanerna bör utgöra ett centralt underlag för energiplaneringen.

Det är samtidigt viktigt att tydliggöra att energiplaner och nätutvecklingsplaner inte utgör besked om faktisk eller framtida nätkapacitet, kapacitetsreservationer eller tidplaner för enskilda anslutningar. Sådana bedömningar måste även fortsättningsvis göras av berört elnätsföretag.

För att planeringen ska ge nytta behöver framtida energi- och effektbehov beskrivas på ett strukturerat och realistiskt sätt. Antaganden, osäkerheter och olika utvecklingsscenarier bör redovisas öppet. Flexibilitet och energilagring är viktiga komponenter i framtidens energisystem, men bör ses som komplement till, och inte ersättning för, nödvändig nätutbyggnad.

Vattenfall anser vidare att energiplaneringen bör få ett tydligt genomslag i fysisk planering. Kommunerna bör tidigt identifiera mark- och vattenanspråk för energiproduktion, elnät, energilagring och annan energiinfrastruktur. Vid lokalisering av energiintensiva verksamheter bör energisystemnytta samt möjligheten att återvinna och nyttiggöra överskottsvärme bedömas innan lokaliseringalternativen är låsta. Detta kan förbättra framförhållningen och underlätta tillståndprocesser, markåtkomst och investeringar.

Enhetliga underlag och informationsutbyte

För att energiplaneringen ska fungera effektivt behövs nationellt enhetliga planeringsunderlag. Energimyndigheten bör därför ges i uppdrag att ta fram föreskrifter eller vägledning om innehåll, begrepp, format och tidshorisonter, harmoniserade med nätutvecklingsplaneringen. Föreskrifterna bör omfatta kartläggning och uppföljning av identifierad respektive nyttiggjord överskottsvärme, så att potentiella värmekällor, mottagande nät och lokala värmebehov kan analyseras på ett jämförbart sätt.

Uppgiftsinhämtningen bör samordnas med befintliga processer så att samma uppgift som utgångspunkt endast behöver lämnas en gång. Det bör också tydliggöras vilka uppgifter som får begäras in, hur de ska hanteras samt hur affärs-, kund-, drift- och säkerhetskänslig information ska skyddas.

Vattenfall anser att uppgiftsskyldigheten för energiföretag bör vara tydligt avgränsad och proportionerlig. Nätföretag bör inte åläggas att lämna ut uppgifter om enskilda kunders etablerings- eller expansionsplaner när detta kan stå i konflikt med sekretess-, säkerhets- eller kundåtaganden.

Värme- och kylplanering, energieffektivitet och genomförande

Vattenfall tillstyrker att större kommuner ska ta fram värme- och kylplaner. Planerna bör ha ett tydligt energisystemperspektiv och beakta fjärrvärme, fjärrkyla, kraftvärme, överskottsvärme, energilagring och sektorskopplingar. De bör fungera som stöd för investeringar och fysisk planering och inte enbart som ett rapporteringskrav. Vid en större energiintensiv etablering eller betydande lokal överskottsvärmepotential bör även mindre kommuner, i dialog med berörda energiföretag, etablerande företag och andra relevanta aktörer, ta fram ett underlag som motsvarar relevanta delar av en värme- och kylplan.

Vattenfall anser att kommunen, inom ramen för energiplaneringen, bör föra en tidig dialog med aktörer som använder eller planerar att använda stora mängder energi eller effekt samt med aktörer som producerar och distribuerar värme och kyla. Dialogen bör omfatta möjligheten att nyttiggöra överskottsvärme i lokala värme- och kylsystem. Därigenom kan mottagningskapacitet, temperaturkrav och möjliga anslutningspunkter beaktas innan etableringens utformning och lokalisering har låsts.

För större energiintensiva etableringar bör det införas krav på en proportionerlig analys av den tekniska, geografiska och ekonomiska potentialen för värmeåtervinning tidigt i etableringsprocessen. Analysen bör anpassas efter etableringens omfattning och lokala förutsättningar och utgöra underlag för kommunens energiplanering och fysiska planering.

Kommunernas kontakter med berörda aktörer behöver också omsättas i tydliga fortsatta steg. Energiplanen bör därför redovisa identifierade samverkanslösningar, skälen för prioritering samt ansvarig aktör för fortsatt beredning, samtidigt som kommunens rådighet över planeringen kvarstår.

Vattenfall tillstyrker även principen om energieffektivitet först. Tillämpningen behöver dock vara proportionerlig och utgå från ett helhetsperspektiv på energisystemet. Bedömningar bör inte enbart utgå från mängden köpt eller använd energi, utan även beakta energibärares kvalitet och användbarhet för det aktuella ändamålet. Såväl energieffektivisering och nyttiggörande av överskottsvärme som elektrifiering, effektbalans, försörjningstrygghet, robusthet och samhällsekonomisk effektivitet bör vägas in. Valet av systemgräns kan ha stor betydelse för resultaten av analyserna och suboptimeringar behöver undvikas. Energieffektivisering bör vara ett medel för att uppnå ett hållbart energisystem, inte ett mål i sig.

Planeringen av effektiv energianvändning bör utgå från hela energisystemet, från tillförsel och distribution till användning. Samordnad kommunal och regional värme- och kylplanering kan underlätta utvecklingen av regionala fjärrvärmenät, effektivare investeringar, ökad redundans, bättre användning av överskottsvärme och storskaliga värmelager. Planeringen kan även stärka försörjningstryggheten genom sektorskoppling, exempelvis genom att elpannor och värmepumpar används flexibelt under perioder med god tillgång till el.

Vattenfall ser positivt på att energiplaneringen stärker arbetet med beredskap och försörjningstrygghet. Kommunernas deltagande i Styrel-planeringen bör vara obligatoriskt och ansvarsfördelningen mellan kommuner, myndigheter och elnätsföretag bör tydliggöras.

Slutligen bedömer Vattenfall att den föreslagna införandetiden är alltför kort. Kommuner, myndigheter och energiföretag behöver rimlig tid för att ta fram vägledning, anpassa processer och bygga upp ändamålsenliga arbetssätt. Ikraftträdandet bör därför senareläggas.

Avslutande synpunkter

Sammanfattningsvis bedömer Vattenfall att förslagen kan ge bättre framförhållning och mer träffsäkra investeringar i energisystemet. Nyttan förutsätter att energiplaneringen samordnas med energiföretagens etablerade planeringsprocesser, att informationsutbytet utformas på ett rättssäkert och proportionerligt sätt, att energi- och nätinфраstruktur ges ett tydligt genomslag i den fysiska planeringen samt att genomförandet ges rimliga förutsättningar. Vattenfall föreslår särskilt att överskottsvärme uttryckligen ska kartläggas, att möjligheten till värmeåtervinning ska analyseras tidigt vid större energiintensiva etableringar samt att även mindre kommuner ska ta fram relevanta planeringsunderlag i dialog med berörda aktörer när det finns en betydande lokal potential.

Med vänlig hälsning

Vattenfall AB

Anja Alemdar
Chef Public & Regulatory Affairs Sweden